

INTERVIEW WILBUR PERLOT

DOE KIEZER GEEN VALSE BELOFTES OVER EUROPA

"HET MOEST VAN BRUSSEL" IS EEN VEEL GEHOORDE KLACHT OVER DE AAN ONS LAND 'OPGELEGDE' REGELS DOOR DE EU. NEDERLANDSE POLITICI, MAAR OOK DE MEDIA, GEVEN WEINIG INZICHT IN HOE 'BRUSSEL' ZIJN BESLUITEN NEEMT. REGELS KOMEN PAS ONDER DE AANDACHT ALS HET BESLUIT AL GENOMEN IS, DUS NA EEN UITVOERIG PROCES IN BRUSSEL WAARAAN NEDERLAND ZELF HEEFT DEELGENOMEN. ONDERHANDELINGSEXPERT WILBUR PERLOT VAN INSTITUUT CLINGENDAEL VINDT DAT POLITICI DUIDELIJKER EN EERLIJKE MOETEN ZIJN OVER WAT ER IN BRUSSEL GEBEURT. DAAR HEEFT DE KIEZER RECHT OP.

U zegt dat verkiezingsbeloftes over Europa veel moeilijker te realiseren zijn dan beloftes op nationaal niveau. En dat politici daarom ook veel voorzichtiger moeten zijn met uitspraken over de EU. Hoe komt dat?

"Als een politieke partij na de verkiezingen kan deelnemen aan een regering, dan zal die partij over de eigen verkiezingsbeloftes moeten onderhandelen met potentiële coalitiepartners. Het regeerakkoord dat er uit komt, is een onderhandelingsresultaat, dat wil zeggen dat de partijen concessies hebben gedaan. Dat wijkt dus af van de uitspraken in het verkiezingsprogramma, dat eigenlijk niet meer is dan een wensenlijstje."

Leg uit dat Europa onvolmaakt is, maar dat Nederland er toch profijt van heeft.

"Op basis van dat regeerakkoord zullen onze premier, ministers en ambtenaren over sommige onderwerpen in Brussel verder onderhandelen. Dat betekent dat ze rond de tafel zitten met 26 andere landen, de Europese Commissie én rekening moeten houden met het Europees Parlement. Deze gesprekken zijn veel complexer dan die op nationaal niveau en het is onvermijdelijk dat er een nieuwe ronde van geven en nemen volgt. Dat betekent nog meer verwatering van de beloftes uit de verkiezingsprogramma's, wat weerstand kan oproepen bij de achterban omdat deze niets meer herkent van wat de partij in eerste instantie nastreefde. Gevolg is dat de politieke partijen draagvlak verliezen. En dat is nou juist zo belangrijk voor de politiek."

Maar politici en media zeggen juist vaak: "dat moest van Brussel" en niet dat de regel een resultaat van onderhandelingen is.

"Een groot deel van de onderhandelingen vindt plaats achter gesloten deuren. Tijdens dit niet-openbare gedeelte bereiken de onderhandelaars vaak een akkoord, maar dat is altijd een compromis. Wat de minister opgeeft en wat hij ervoor terugkrijgt, blijft in principe geheim, want dat kan politiek gevoelig liggen. Een politicus wil zijn achterban namelijk niet laten weten welke prijs hij voor een afspraak heeft betaald. En dus zeggen ze over sommige afspraken dat het "moest van Brussel". Overigens is het ook mogelijk dat Nederland een afspraak niet wilde, maar is weggestemd. Dan is het echter nog steeds niet "Brussel", maar een grote meerderheid van de lidstaten."

Maar voor de kiezer is het belangrijk dat hij weet wat er gebeurt en waarom het gebeurt. Hoe kunnen politici de kiezer beter informeren?

"Nogmaals: De onderhandelingen in Brussel en Den Haag vinden altijd in een bepaalde fase achter gesloten deuren plaats, dat is nu eenmaal zo. Wat de politici kunnen doen, is helder zijn over het onderhandelingsproces in Brussel. Leg uit waarom iets is besloten en in welk krachtenveld het plaatsvindt. Vertel ook dat het vaak langdurige processen zijn die een imperfecte uitkomst hebben, maar dat Nederland toch profijt heeft bij de samenwerking. Het beter snappen van de onderhandelingen op EU-niveau kan zeer goed leiden tot een bevestiging van de indruk van veel kiezers dat Nederland geen invloed heeft. Maar dat risico moet worden genomen. De kiezer heeft recht op meer dan verkooppraatjes van het resultaat, opdat de kiezer tot een betere afweging kan komen over Europese samenwerking."

#2

THE DUTCH
ARE ALWAYS
RIGHT BUT
SELDOM
RELEVANT

EUROPESE AKKOORDEN BEREIKEN?
VOLG DE TRAINING ONDERHANDELEN
IN DE EU
10-12 SEPTEMBER 2012

nederlands instituut voor internationale betrekkingen
netherlands institute of international relations
clingendael